

33 Людмила

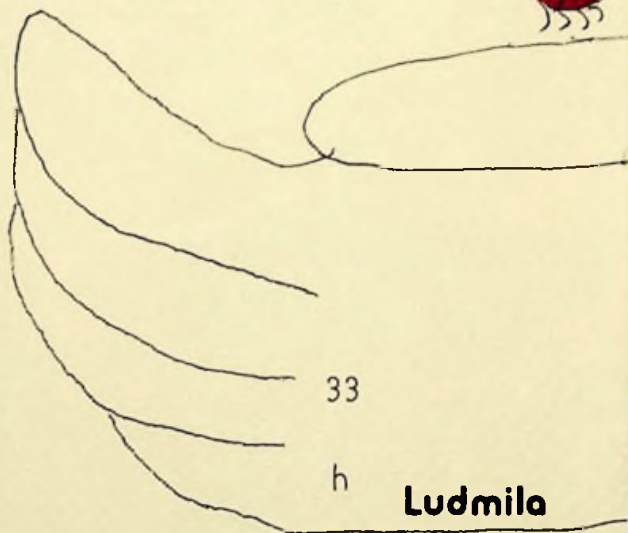
x Балабанова

a песен

й на

k щурец

y

33

h Ludmila

a Balabanova

i cricket

k

u song

With compliments

Ludmila

Balabano

11.07.2002 r.
Sofia

Highly recommended

Trinidad

Barbados

20th Nov. 1850

Людмила

Балабанова

песен

на

щурец

Ludmila

Balabanova

cricket

song

© Людмила Балабанова, 2002
© Компания TAKA, рисунки, 2002
© Димитър Анакиев и Джим Кейслън, рецензия, 2002
© издателска къща ЖАНЕТ-45, Пловдив, 2002
корица: рисунка на Калина Пушкарова

© Ludmila Balabanova, 2002
© TAKA company, drawings, 2002
© Dimitar Anakiyev & Jim Kacian, review
© JANNET-45 publishing house, 2002
cover picture by Kalina Pushkarova

ISBN 954 491 107 3

33 Людмила

x Балабанова

a песен

й на

щурец

к

y

издателска къща

ЖАНЕТ-45

Пловдив

2002

JANNETT-45

publishing house

Plovdiv

2002

33

h

a Ludmila

i Balabanova

k cricket

u song

1. *Thymus*

2. *Origanum*

3. *Salvia*

4. *Urtica*

5. *Hypericum*

6.

7.

8.

9.

10. *Lupinus*

11. *Helianthus*

12. *Cnicus*

13. *Senecio*

В зимната утрин
дъхът ми проби
мрежата на снежинките.

7

Winter morning –
my breath broke
the snowflake-net.

Отново сняг —
колко са пораснали
стъпките на сина ми!

9

Snow again —
how much my son's footprints
have grown.

Под прозореца
лунни сенки се презръщат –
снегът се топи.

Under the window
moon shadows hug each other –
snow is melting.

Покрита с перерудено крило
и звезден прах —
първата любов.

11

Under butterfly wing
and stardust —
first love.

Кокиче се полюшва
в тишината
звън на камбанка.

A snowdrop sways
in the silence
the sound of a bell.

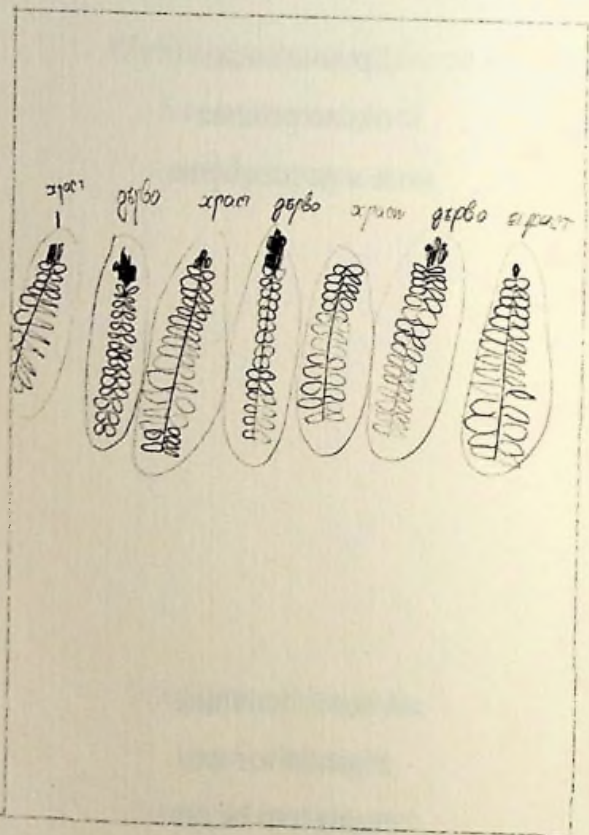
Светлинките на будните –
в пролетната нощ
покълват семената.

14

The lights of the awake –
on a Spring night
the seeds are sprouting.

Брѣмчи пчела
около розата —
моли я да разцѣфти.

A bee is humming
around the rose,
begging it to bloom.

Все по-нетърпеливи изгреви —
ухание на цъфнал
шипков храст.

Eager and eager sunrises —
sent of dogrose
in bloom.

Буква след буква
всяка нощ –
луната ми написа писмо.

Letter after letter
every night –
the Moon wrote me a letter.

Цъфналата шипка
е с корона
от жужене.

The dogrose in bloom
wears a crown
of hum.

Лунички по скулите
и една обица –
новолуние.

20

Sun-spots on the cheeks
and a single earring –
new Moon.

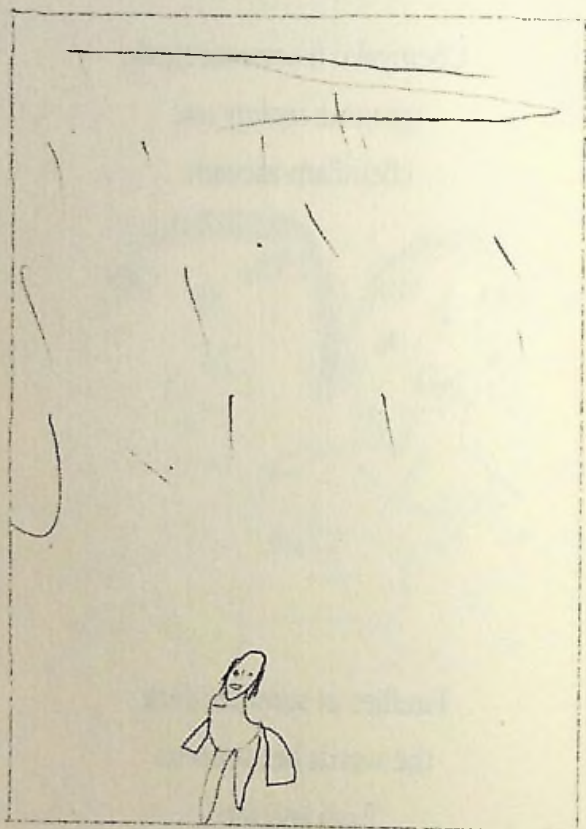
Падам звезди
в майската нощ
люляков цвят се рони.

Falling stars
on a May night
lilac is shedding blossoms.

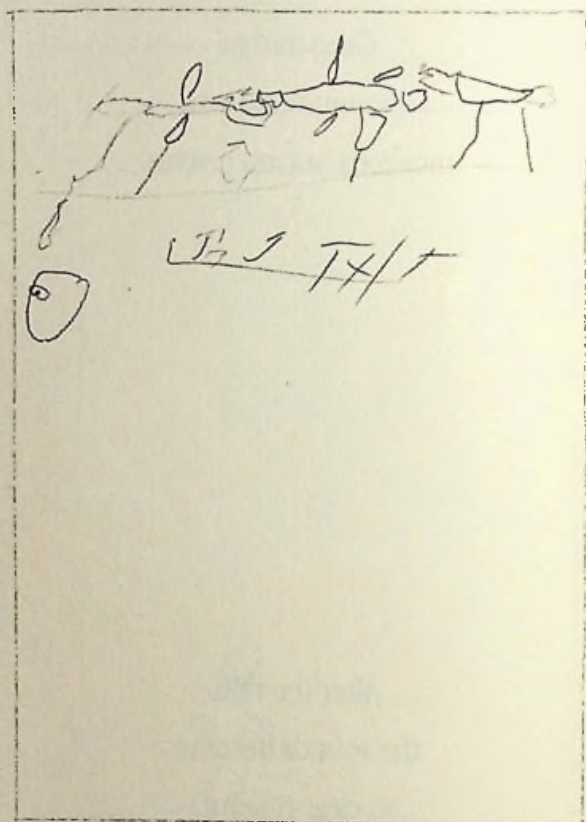
Светулки в летния мрак
думите между нас
светват-гаснат.

Fireflies in summer dark
the words between us
flash and die.

След дъжда
звучите станаха
толкова чисти и ясни.

After the rain
the sounds became
so clear-ringing.

Лястовички, накацали
по телеграфни жици —
непозната музика звучи.

27

Swallows perched
on telephone wires —
unknown music.

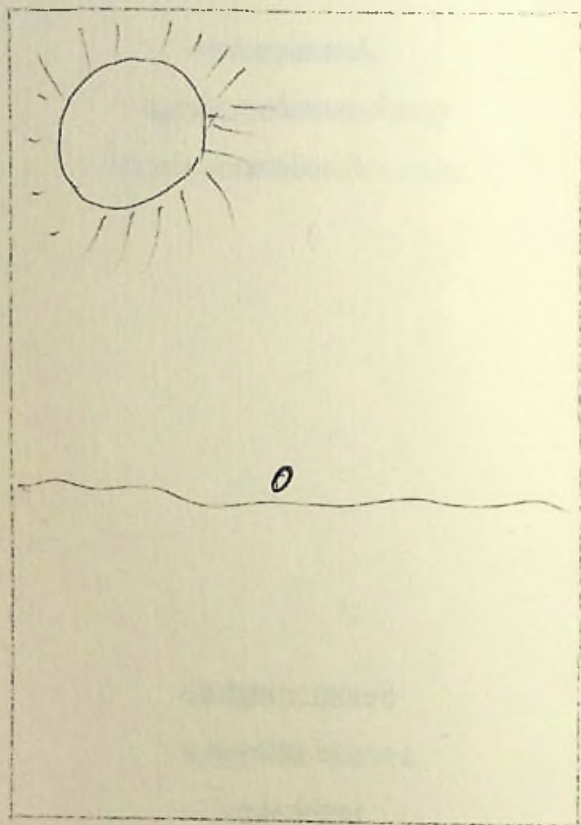
Между окомото
и небето –
леката мъглица на съзата.

28

Between the eye
and the sky –
haze of tear.

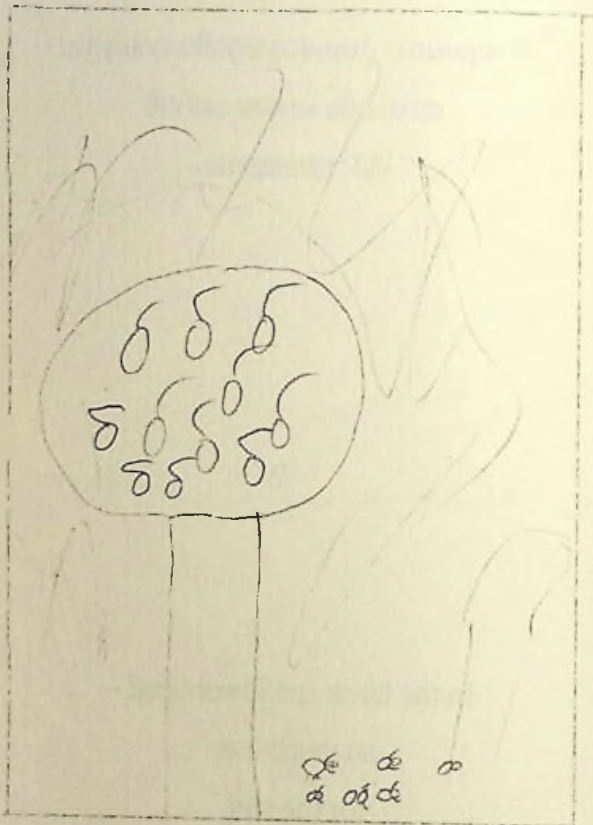
Лятна нощ –
граскотина от звезда
в небето.

Summer night –
a scar of falling star
in the sky.

В черното слънчогледово семенце –
толкова много любов
към слънцето.

In the black sunflower-seed –
so much love
for the sun.

Подухва вятър –
дървото дирижира
хор от щурци.

Wind is blowing –
the tree is conducting
a cricket choir.

Нямах монети —
пуснах в шапката на просяка
въздишка.

No coins —
I dropped in the beggar's hat
a sigh.

Песен на камбана
попива в облака –
гъждовен звън оглася тишината.

The song of a bell
sinks in the cloud –
the rain fills the silence.

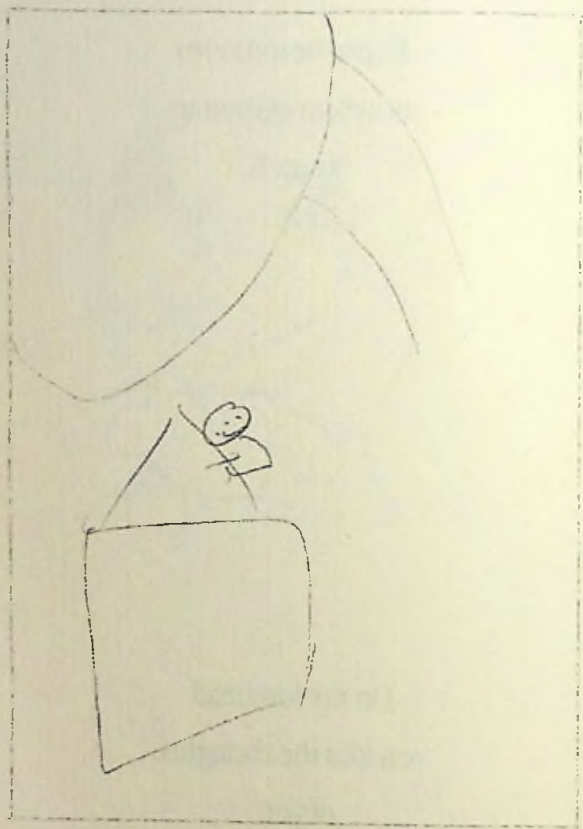
Като синчец поникна
тази непоускана любов
в очите ти.

Like a cornflower springing up —
this unasked love
in your eyes.

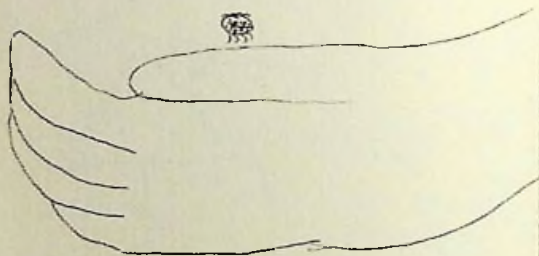
Върху челото ми
целуваш мислите
за теб.

On my forehead
you kiss the thoughts
of you.

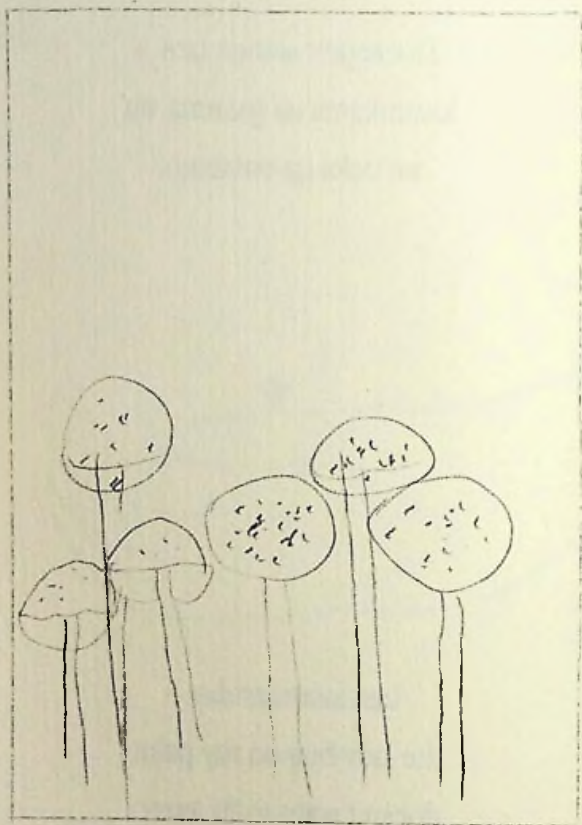
Котарак, преспал на покрива
под лунна светлина —
твоят глас.

A tomcat, who slept
on the roof under moonlight —
your voice.

Последен летен ден –
калинката на дланта ми
не иска да отлети.

Last summer day –
the lady-bug on my palm
doesn't want to fly away.

Залез —

бера прецъфтели глухарчета
във ветровитата привечер.

45

Sunset —

I'm picking dandelion clocks
in the windy afternoon.

Песен на щурец –
капка есенен дъжд
в мрежата на паяка.

46

Cricket-song –
a drop of autumn rain
in the cobweb.

На залез
сенките полегнаха
да си починат.

At sunset
the shadows lay down
to rest.

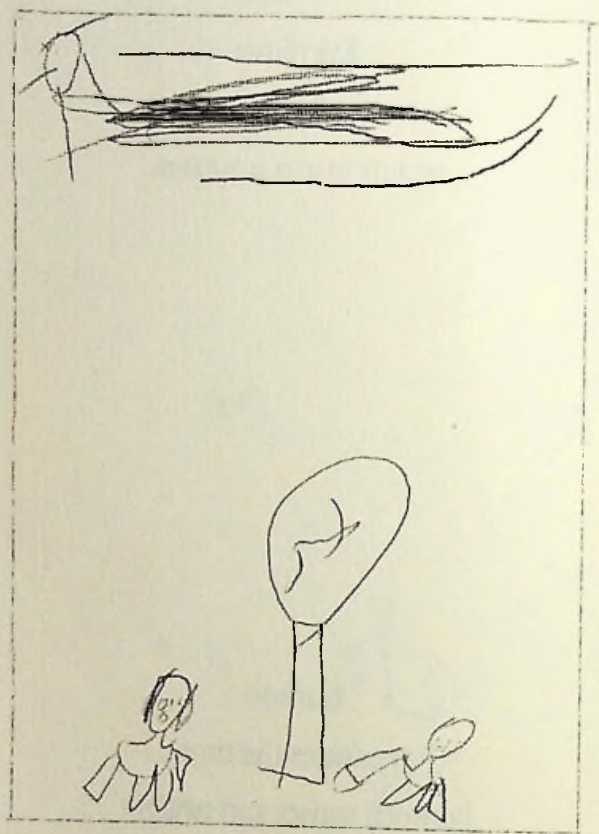
48

Александр Фомин
Dmitry Fomin

Кукувица
отмерва времето
между залеза и зграча.

Cuckoo
measures the time
between sunset and twilight.

Отлитащо ято —
прощален знак,
изписан на небето.

Migrating flock —
a farewell sign
in the sky.

Сенките растат
и се стопяват –
здравът пристъпва на пръсти.

52

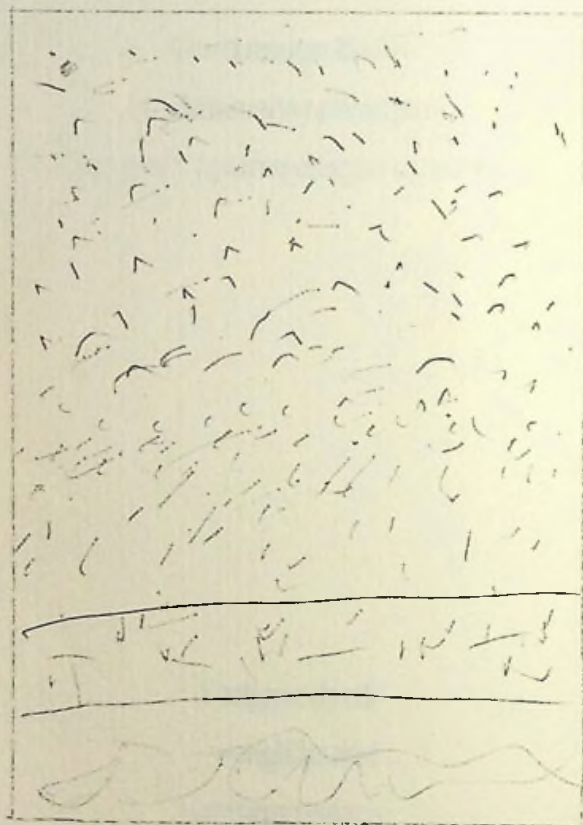
Shadows grow
and blend –
twilight tiptoes.

В нощта
парченца светлина —
гъждът.

In the night
bits of light —
the rain.

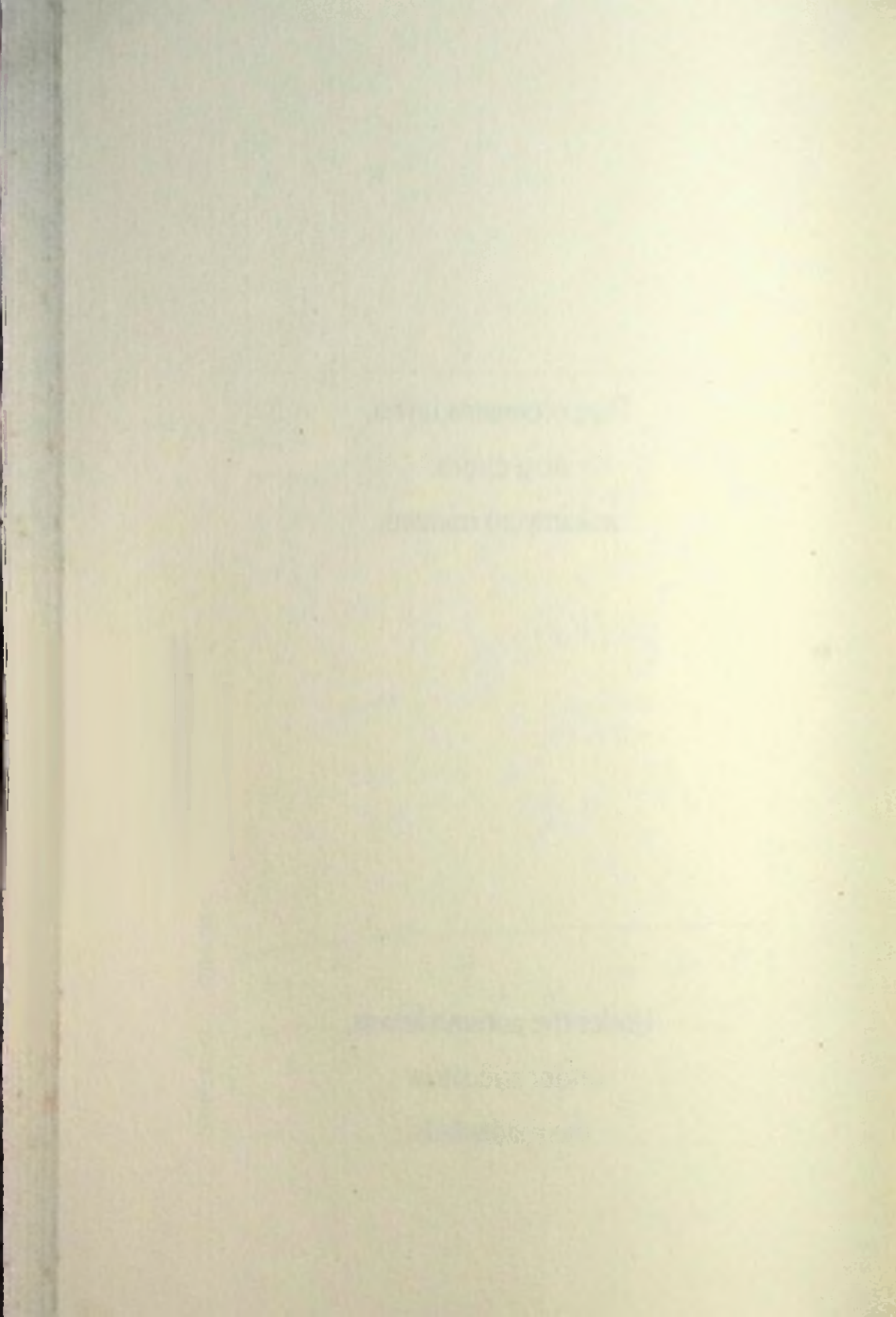
Dimiaz Flichev

Aumunsp Φουβεβ

Под есенната шума,
под снега
лъкатуши пътят.

Under the autumn leaves,
under the snow
the road winds.

Димитър Анакиев

СВЕЖА И ТРОГВАЩА
ПЕСЕН НА ЩУРЕЦ

57

Каква е същността на хайку: форма ли е тя, жанр или философия? През последните десет години аз съм променял мнението си много пъти, защото хайку изглежда не се подчинява на логиката. Днес американските колеги като че ли третираат хайку като жанр с високо развити артистични черти — това може би е резултат от американските традиции и начин на мислене. В Япония хайку в повечето случаи се третира като национална форма на поезия: неговият ритъм от 17 срички е уникален и неговата сезонна дума или „kigo“, е негова традиционна тема. Европейското хайку досега не е в състояние да реализира някаква точна формализация. То е разбрано различно от страна в страна и от поет на поет, дори когато е под силното англо-саксонско и японско влияние. Сумата от всички тези вариации на съвременното хайку някои наричат световно хайку, но то също е трудно да се формализира. По някакъв начин хайку

споделя естетиката на джаза, по образният му характер и методи са широко използвани в литературата и киното. Ние можем лесно да кажем: хайку е нещо универсално и извън някакво точно определение – „То е първично като водата“¹, но е също и сложно изкуство. Балканите са област, получила признанието си за високото развитие на това изкуство; тя е разсадникът на хайку поезията на света. В България развитието на хайку стартира късно и показва силен възход. Миналата година беше публикувана първата българска хайку антология² с много вълнуващи стихотворения, написани от 90 български поети. Най-изненадващото е бързото развитие на толкова много автори с добри качества. Аз се запознах с първите хайку опити на Людмила Балабанова само преди няколко години, а нейната първа сбирка „Песен на шурец“ вече показва високи поетически качества. Тези 33 хайку са представителни за Българското хайку и за хайку поезията въобще; те са зрели и силни, съдържащи многообразие от теми и поетически чувства. Много от нейните хайку заслужават да влязат в антологии. Нека разгледаме някои от най-въздействащите:

Отново сняг –
колко са пораснали
стъпките на сина ми!

Това хайку показва най-типичния хайку метод: индиректно изразяване на

¹Jim Kacian „Tapping the Common Well“, KNOTS: An Anthology of Southeastern European Haiku, edited by Dimitar Anakiev & Jim Kacian, Tolmin, 1999

²Дъждовни семена. Българска хайку поезия: антология, Хайли, София, 2001

чувства чрез използване на някакъв образ или символ. Образът на детските стъпки казва толкова много за любовта на майката. Снежният фон насочва към любов и нежност. Това е един великолепен паметник на майчината любов, направен нежно и деликатно. По-нататък:

Все по-нетърпеливи изгреви –
ухание на цъфнал
шипков храст.

Обратно на първото хайку тук имаме силен и субективен израз на вътрешно чувство, в най-добрата традиция на Европейския експресионизъм. Сравнението на слънцето с шипков храст е много сполучливо и въздействащо. Шипковият храст тук се явява символ на вътрешно чувство, образ, заобиколен от своите бодли и подчертан от използваната сравнителна степен „все по- нетърпеливи“. Един много сложен образ, показващ истинско майсторство.

59

Между окото
и небето –
леката мъглица на съзата.

Прочутият руски кинорежисьор Андрей Тарковски обогати теорията на киното, като използва много елементи от хайку. Той беше особено ентусиазиран относно „духовното усещане“ на хайку. „Духовният образ“, постигнат от „вътрешното око „е един от основните елементи

на теорията на киното днес. Цитираното хайку е типичен пример. Тук няма нужда от думи: това е един възмущаващ образ сам за себе си и вътре в себе си.

Последен летен ден –
калинката на дланта ми
не иска да отлети.

Още едно отлично хайку, което не изисква коментар. Историята на калинката говори сама. Това стихотворение е много близко до класическото разбиране за хайку: докосване на значение и емоции, скрити зад образа.

На залез
сенките полегнаха
да си починат.

60

Анимизмът е силно и сполучливо изразен тук чрез персонификация на сенките. Един сложен образ с елементите на сюрреализма, характерни за платната на Салвадор Дали.

Има много други сполучливи и възмущаващи хайку, като:

В нощта
парченца светлина –
гъждят.

Кукувица
отмерва времето
между залеза и зрача.

Котарак, преспал на покрива
под лунна светлина –
твоят глас.

Песен на щурец –
капка есенен гъжд
в мрежата на паяка.

Върху челото ми
целуваш мислите
за теб.

След гъжда
звущите станаха
толкова чисти и ясни.

В зимната утрин
гъхът ми проби
мрежата на снежинките.

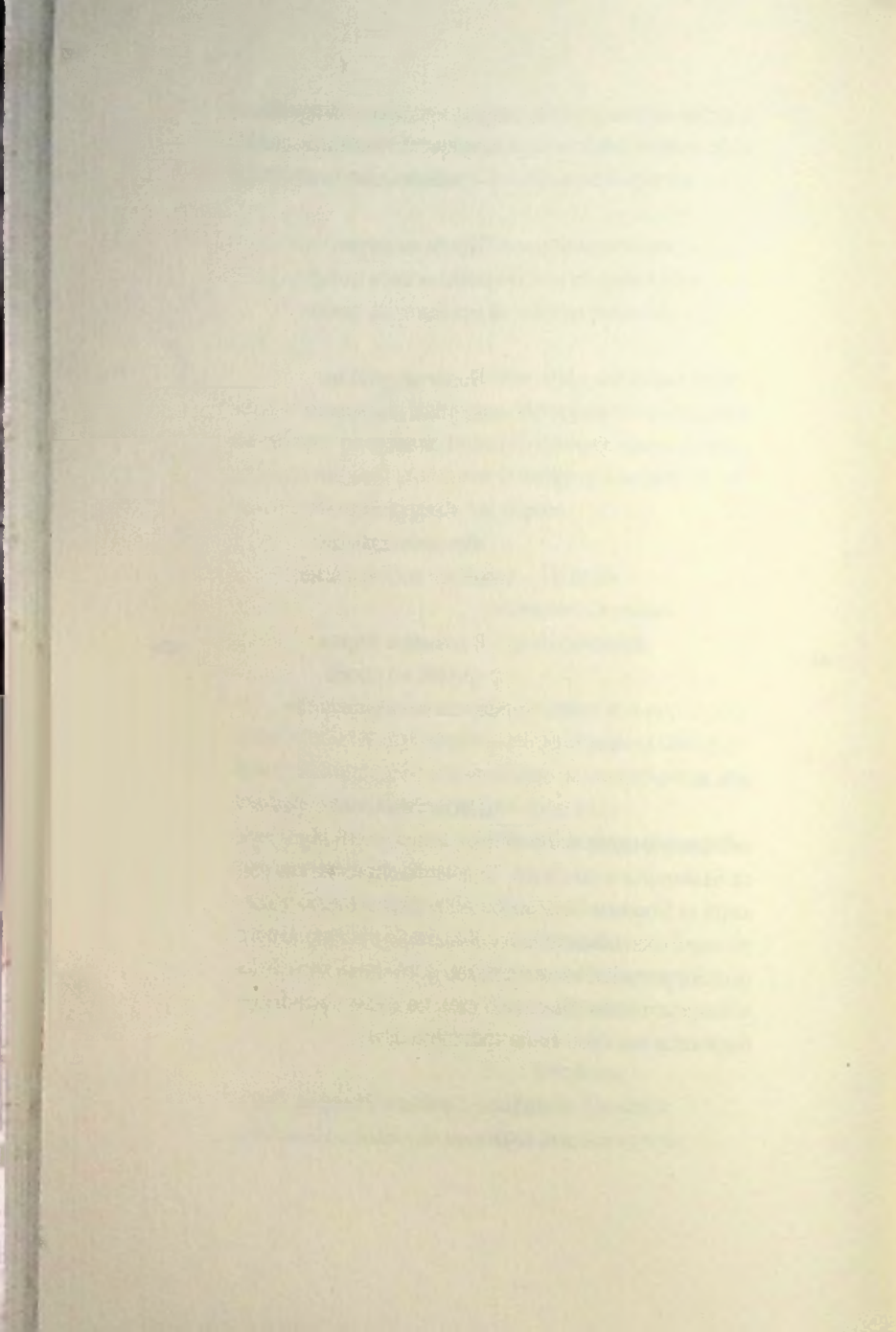
61

и т. н.

„Песен на щурец“ е една от най-вълнуващите хайку сбирки, които съм виждал тук на Балканите и по света. Тя показва значителния талант на Людмила Балабанова. Авторката е ново и важно име в световното хайку. Книгата е илюстрирана с детски рисунки, което я прави допълнително свежа и въздействаща. Щастлив съм, че имам честта да бъда част от тази книга чрез тези думи.

Толмин, Словения, 25 март, 2002 г.

Английски текст Димитър Анакиев и Джим Кейшън

Dimitar Anakiev

FRESH AND TOUCHING
CRICKET SONG

63

What is the essence of haiku: is it form, or genre, or philosophy? In the last ten years I have changed my opinion many times because haiku seems to be unavailable to logic. Today, American colleagues like to treat haiku as a genre with highly developed artistic features – it might be the result of American tradition and mentality. In Japan haiku is mostly treated as a national form of poetry: Its rhythm of 17 on- is unique and its seasonal word, or „kigo“, is its traditional topic. European haiku until today was not able to realize any strict formalization; it is understood differently from country to country, from poet to poet, even when under the powerful influences of Anglo-Saxon and Japanese influence. The sum of all these varieties of contemporary haiku some call World Haiku, but this, too, is hard to formalize. In some way haiku share the aesthetic of Jazz but its pictorial character and methods are widely used in literature and film as well. We can easily say: haiku is something universal and beyond any strict defini-

tion – “It is elemental like water”¹ but it is also a complex art. The Balkans are an area recognized for its high developed of this art of haiku; it is the nursery-garden of haiku of the world.

In Bulgaria the development of haiku started late and shows strong ascent. Last year the first Bulgarian haiku anthology was published² with many exciting poems written by 90 Bulgarian poets. Most surprising is the quick development of so many quality authors. I encountered the first haiku attempts of Ludmila Balabanova only a few years ago, and her first collection *Cricket Song* already shows high poetic qualities. These 33 haiku are representative of Bulgarian haiku and of haiku in general; they are ripe and powerful, containing a variety of topics and poetic feelings. Many of her haiku are worthy of anthologizing. Let us see some of the most exciting:

64

Snow again –
how much my son's footprints
have grown

This haiku shows the most typical haiku method: indirect expressing of feelings using some image or symbol. The image of the son's footprint says so much about the mother's love. The snowy background points to love and tenderness. It is a superb monument to a mother's love done in a gentle and fragile way. Then:

¹ Jim Kacian „Tapping the Common Well”, *KNOTS - An Anthology of Southeastern European Haiku*, edited by Dimitar Anakiev & Jim Kacian. Tolmin, 1999.

² Dazhdovni Semena, *Balgarska hayku poezija-Antologiya*, Hayni, Sofia 2001.

Eager and eager sunrises –
scent of dogrose
in bloom.

In contrary to the first haiku we have here a strong and subjective expression of inner feeling, in the best tradition of European expressionism. The comparison of the sun with the dogrose is very effective and telling. The dogrose here works as a symbol of inner feeling, image framed with its thorns and supported by the repetition of the word „eager“. A very complex image, displaying true mastery.

Between the eye
and the sky –
haze of tear.

65

The famous Russian director Andrey Tarkovski enriched the theory of film using many elements of haiku. He was especially enthusiastic about the „spiritual perception“ of haiku. „Spiritual image“ noticed by the „inner eye“ is one of the basic elements of film theory today. The preceding haiku is a typical example. We are wordless here: it is an exciting image in and of itself.

Last summer day –
the lady-bug on my palm
doesn't want to fly away.

Another excellent haiku which requires no comment. The story of the lady-bug tells itself.

This haiku is very close to the classical understanding of haiku: the reach of meaning and emotions hidden behind the image.

At sunset
the shadows lay down
to rest

Animism is strongly and effectively expressed here through the personification of shadows. A complex image with the elements of surrealism common to the paintings of Salvador Dali.

There are many others effective and exciting haiku, like:

In the night
bits of light –
the rain

Cuckoo
measures the time
between sunset and twilight

A tomcat, who slept
on the roof under moonlight –
your voice

Cricket song –
a drop of autumn rain
in the cobweb

On my forehead
you kiss the thoughts
of you

After the rain
the sounds became
so clear-ringing

Winter morning –
my breath broke
the snowflake-net

etc.

Cricket Song is one of the most exciting haiku collections I have seen, both in the Balkans and elsewhere. It shows Ludmila Balabanova's considerable talent.. She is a new and important name in world haiku. The book is illustrated with children drawings which makes the collection additionally fresh and exciting. I am happy and honoured to be part of this book through these words.

Tolmin, Slovenia, March 25th, 2002

English text by *Dimitar Anakiev & Jim Kacian*

Автори на рисунките са децата, с които работят художничките *Даниела Цветкова*, *Десислава Морозова* и *Ирина Каракехайова* от Компания Т А К А по „Проект 39“ към програма „Изкуството за Социална Промяна“ на Център за Изкуства „Сорос“ и Европейската Културна Фондация.

Редактори на английския текст на стихотворенията са:

Зорница Стоянова-Йарборо

Роджър Йарборо

The drawings were made by the children who worked with the artists *Daniela Tzvetkova*, *Dessislawa Morosowa* and *Irina Karakebayova* (Company T A K A), „Projekt 39“, part of the program „Art for Social Change“ of Soros Center for the Arts and European Cultural Foundation.

Editors of the English text of the poems are:

Zornilsa Stoyanova-Yerburgh

Roger Yerburgh

Людмила Балабанова

песен на щурец

първо издание

оформление Яна Левиева

печат полиграфически комплекс ЖАНЕТ-45, Пловдив

издателска къща ЖАНЕТ-45, Пловдив

ул. Александър Стамболийски №9

тел. (032) 67 29 33, тел./факс (032) 77 40 39

Ludmila Balabanova

cricket song

first edition

design Yana Levieva

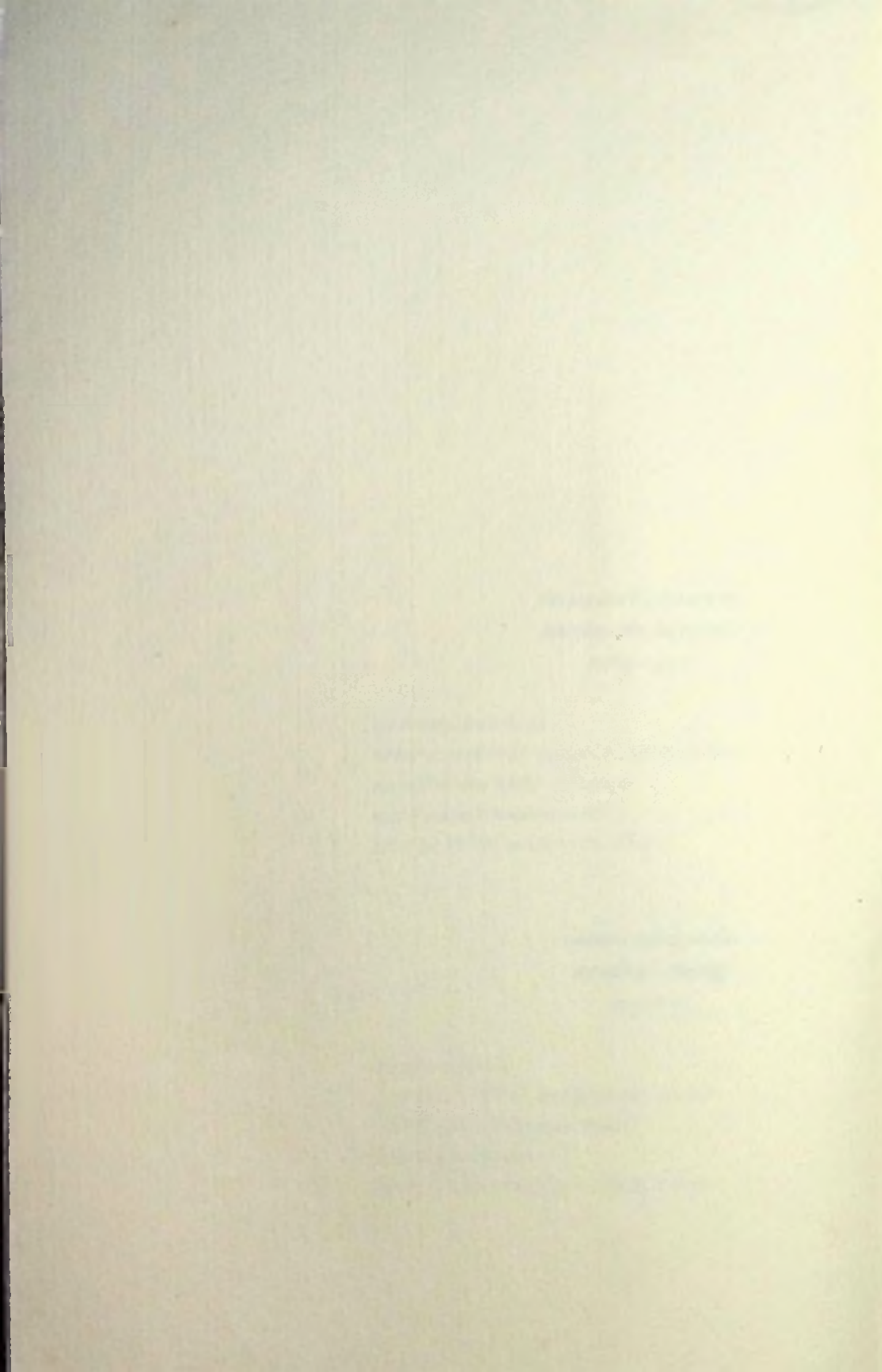
printed in JANNETT-45 printing company, Plovdiv

JANNETT-45 publishing house, Plovdiv

9 Alexander Stamboliski str.

tel. (+ 359 32) 67 29 33, tel/fax (+ 359 32) 77 40 39

издателска
къща
Жанет-45
Пловдив

Jannett-45
publishing
house
Plovdiv